

and Social Policy. – Geneva. – 2009. – March. – Dostupnyy z : http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@relconf/documents/meetingdocument/wcms_103507.pdf

24. Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrainy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ukrstat.gov.ua/>

25. Korovkyn A. H. Dynamyka zanyatosti y rynka truda: voprosy makroekonomycheskoho analiza y prohnozyrovanyya / A.H. Korovkyn. // – М. : MAKS Press, 2001. – 320 s.

26.10.2018

УДК 005.21:658.15:33.053

JEL Classification: L100; G320; C620

Гудзь Тетяна

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ РІВНОВАГОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Предметом дослідження даної статті є теоретичні та практичні аспекти стратегічного управління фінансовою рівновагою підприємства. Мета статті полягає у визначенні альтернативних видів стратегій управління фінансовою рівновагою підприємства. Досягнення поставленої мети здійснено за допомогою таких методів дослідження: діалектичного підходу, індукції та дедукції, аналізу та синтезу, логічного підходу, інтегрального аналізу, аналізу тенденцій, графічного методу. Уточнено визначення понять «управління фінансовою рівновагою» та «стратегія управління фінансовою рівновагою». Визначено місце управління фінансовою рівновагою в системі менеджменту підприємства як складової фінансової безпеки. З'ясовано місце стратегії управління фінансовою рівновагою у складі стратегічного набору фінансової безпеки підприємства як її центральної ланки. Обґрунтовано роль стратегії управління фінансовою рівновагою підприємства, яка полягає у збалансуванні комплексу субстратегій фінансової безпеки:

управління грошовими потоками, капіталом, фінансовими ризиками та антикризового менеджменту. Запропоновано здійснювати вибір виду стратегії управління фінансовою рівновагою залежно від її якісного змісту (надійна, вразлива, порушена). Класифіковано види стратегій управління фінансовою рівновагою підприємства. У розрізі видів стратегій управління фінансовою рівновагою підприємства визначена мета та політика її реалізації. Удосконалено теоретичні засади фінансового менеджменту в частині управління фінансовою безпекою підприємства шляхом консолідації його функцій у напрямі забезпечення фінансової рівноваги підприємства. Запропонований підхід до вибору виду стратегії управління фінансовою рівновагою підприємства реалізований на прикладі ПАТ «Азот». Практичне значення результатів наукового дослідження полягає у забезпеченні диференційованого підходу до стратегічного управління фінансовою рівновагою залежно від її стану та підпорядкуванні реалізації місії підприємства.

Ключові слова: фінансова рівновага, фінансова безпека, фінансова криза, стратегія, управління, сталий розвиток

Гудзь Татяна

СТРАТЕГИЯ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМ РАВНОВЕСИЕМ ПРЕДПРИЯТИЯ

Предметом исследования данной статьи являются теоретические и практические аспекты стратегического управления финансовым равновесием предприятия. Цель статьи заключается в определении альтернативных видов стратегий управления финансовым равновесием предприятия. Достижение поставленной цели осуществлено с помощью таких методов исследования: диалектического подхода, индукции и дедукции, анализа и синтеза, логического подхода, интегрального анализа, анализа тенденций, графического метода. Уточнено определение понятий «управление финансовым равновесием» и «стратегия управления финансовым равновесием». Определено место управления финансовым

равновесием в системе менеджмента предприятия как составляющей финансовой безопасности. Определено место стратегии управления финансовым равновесием в составе стратегического набора финансовой безопасности предприятия как ее центрального звена. Обоснована роль стратегии управления финансовым равновесием предприятия, которая заключается в сбалансировании комплекса субстратегий финансовой безопасности: управления денежными потоками, капиталом, финансовыми рисками и антикризисного менеджмента. Предложено осуществлять выбор вида стратегии управления финансовой равновесием в зависимости от ее качественного содержания (надежная, уязвимая, нарушенная). Классифицированы виды стратегий управления финансовым равновесием предприятия. В разрезе видов стратегий управления финансовым равновесием предприятия определена цель и политика ее реализации. Усовершенствованы теоретические основы финансового менеджмента в части управления финансовой безопасностью предприятия путем консолидации его функций в направлении обеспечения финансового равновесия предприятия. Предложенный подход к выбору вида стратегии управления финансовым равновесием предприятия реализован на примере ОАО «Азот». Практическое значение результатов научного исследования заключается в обеспечении дифференцированного подхода к стратегическому управлению финансовой равновесием в зависимости от ее состояния и одновременно адекватной реализации миссии предприятия.

Ключевые слова: финансовое равновесие, финансовая безопасность, финансовый кризис, стратегия, управление, устойчивое развитие.

Gudz Tetiana

STRATEGY OF MANAGING THE FINANCIAL EQUILIBRIUM OF THE ENTERPRISE

The subject of this article is the theoretical and practical aspects of strategic management of enterprise's financial equilibrium. The purpose of the paper is to identify alternative types of strategies

for managing the financial equilibrium of the enterprise. Achievement of the set goal is accomplished with the help of such research methods: dialectic approach, induction and deduction, analysis and synthesis, logical approach, integral analysis, trend analysis, graphic method. The definition of the concepts of «financial equilibrium management» and «financial equilibrium management strategy» is specified. The place of management of financial equilibrium in the system of enterprise management as a component of financial security is determined. The position of the strategy of financial equilibrium management as central part of the strategic set of enterprise's financial security is determined. The role of the strategy of management of the financial equilibrium of the enterprise, which consists in balancing the complex of sub-strategies of financial security: cash flow management, capital, financial risks and crisis management, is substantiated. It is proposed to select a kind of strategy of financial equilibrium management depending on its qualitative content (reliable, susceptible and disturbed). The types of strategies of management of financial equilibrium of the enterprise are classified. In the context of the types of strategies for managing the financial equilibrium of the enterprise, the purpose and policy of its implementation are determined. The theoretical principles of financial management in the part of management of financial security of the enterprise by means of consolidation of its functions in the direction of ensuring the financial equilibrium of the enterprise have been improved. The offered approach to the choice of the type of the strategy of management of financial equilibrium of the enterprise is realized on the example of PJSC «Azot». The practical value of the results of scientific research is to provide a differentiated approach to strategic management of financial equilibrium, depending on its state and, at the same time, adequate implementation of enterprise's mission.

Key words: financial equilibrium, financial security, financial crisis, strategy, management, sustainable development

DOI: 10.32680/2409-9260-2018-10(262)-70-85

Постановка проблеми. Важливою складовою успішної реалізації місії діяльності підприємства є стан його фінансів, який кількісно і якісно залежить від професіоналізму фінансового менеджменту. Навіть питання достатності фінансування сталого розвитку – це не кількісна проблема, це проблема якості фінансового менеджменту, його спроможності формувати необхідний фінансовий потенціал та ефективно його використовувати [6]. Дієва та професійна система фінансового управління не чекає сприятливих обставин для розвитку діяльності підприємства, вона виступає ініціатором створення таких умов, вибудовує та береже їх. Однією з таких умов є фінансова рівновага підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика дослідження процесу управління фінансовою рівновагою підприємства знайшла своє відображення у працях знаних науковців: І. Ансоффа [1], В. Анташова [2], В. Г. Белоліпецького [3], І. О. Бланка [4], Є. Брігхема [5], П. Друкера [7], Б. Колласа [9], Т. Є. Унковської [10] та інших. Результати досліджень вчених у сфері управління фінансовою рівновагою розкривають важливі завдання фінансового менеджменту підприємства, які можуть бути вирішені за умов її досягнення. Серед них, зокрема, здійснення ефективної інвестиційної діяльності підприємства, забезпечення його фінансової стабільності у довгостроковому періоді, створення засад сталого розвитку та досягнення фінансової стабілізації.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Віддаючи належне науко-методологічній цінності попередніх наукових розробок, зауважимо, що відкритим питанням залишається реалізація самого процесу узгодження цілей, завдань та найважливіших стратегічних рішень у напрямку формування фінансової рівноваги підприємства [4, с. 33]. Невизначеність у цьому питанні позбавляє дієвості всю систему управління фінансовою рівновагою підприємства. Так, без відповіді залишаються такі важливі питання стратегічного фінансового менеджменту, як: визначення статусу досягнення чи недосягнення фінансової рівноваги; пошук прорахунків у стратегічних сферах, результатом яких стало порушення

фінансової рівноваги; внесення своєчасних стратегічних коректив для забезпечення досягнення фінансової рівноваги; удосконалення стратегії фінансової безпеки з точки зору забезпечення фінансової рівноваги підприємства, тощо.

Метою статті є визначення альтернативних видів стратегій управління фінансовою рівновагою підприємства.

Основний матеріал дослідження. Найбільш сприятливими для формування та використання фінансового потенціалу підприємства є умови фінансової рівноваги. Управління фінансовою рівновагою – це важлива функція фінансового менеджменту, реалізація якої полягає у формуванні фінансових умов необхідних для забезпечення сталого розвитку діяльності підприємства. Рисунок 1 ілюструє місце управління фінансовою рівновагою в системі менеджменту підприємства.

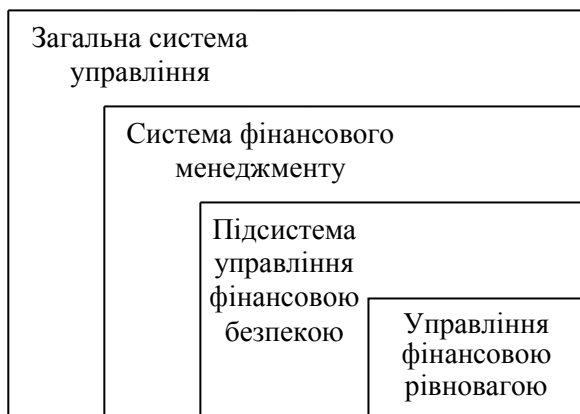

Рис. 1. Місце управління фінансовою рівновагою в системі менеджменту підприємства (авторська розробка)

Управління фінансовою рівновагою об'єднує функції різних ієрархічних рівнів менеджменту навколо спільного завдання – забезпечення надійної фінансової складової сталого розвитку діяльності підприємства. Управління фінансовою рівновагою є одним з найбільш значущих функціональних напрямів системи фінансового менеджменту, який реалізується

підсистемою фінансової безпеки підприємства. Тісна інтегрованість останньої з іншими підсистемами фінансового менеджменту (формування фінансових ресурсів, здійснення інвестицій, підвищення якості управління фінансовою діяльністю) обумовлює об'єктивну участь кожної з них у процесі управління фінансовою рівновагою підприємства [4, с. 33].

Управління фінансовою рівновагою є специфічним завданням системи управління підприємством в цілому та фінансового менеджменту як її складової частини, зокрема. Триалектика управління фінансовою рівновагою розкривається у концептуальній цілісності її трьох мети збереження, підтримки та відновлення рівноважного фінансового стану підприємства як однієї з умов сталого розвитку його діяльності. Концептуальна цілісність означає, що вирішення жодного завдання окремо унеможлиблюється без одночасного вирішення двох інших. Так, при збереженні фінансової рівноваги доводиться долати негативний вплив факторів, вирівнюючи навіть незначні відхилення від збалансованого стану фінансів підприємства.

Вирішення цих завдань відноситься до компетенції системи фінансової безпеки підприємства, комплекс цілей якої направлений на забезпечення фінансової рівноваги в процесі розвитку його діяльності [4, с. 117]. Заходи фінансової безпеки щодо управління фінансовою рівновагою включені до всіх процесів фінансового менеджменту підприємства: управління активами (реструктуризація активів), управління капіталом (чиста санація, фінансова реструктуризація), управління дебіторською заборгованістю (рефінансування боргів дебіторів), тощо. Так як фінансова рівновага необхідна підприємству для сталого розвитку, то в процесі управління нею бере участь і вище керівництво, за яким функціонально закріплені рішення щодо запровадження змін у виробництві, системі управління та організації діяльності підприємства (реорганізація, реінжиніринг, впровадження інновацій тощо).

Отже, управління фінансовою рівновагою – це складова системи управління фінансовою безпекою, яка узгоджує між

собою її стратегічні цілі, завдання і ключові рішення з метою збереження, підтримки та відновлення найважливіших кількісних і якісних показників рівноважного фінансового стану підприємства, що виявляється у його спроможності попереджувати внутрішні фінансові дисбаланси, забезпечуючи у такий спосіб сталий розвиток своєї діяльності.

На рис. 2 схематично представлено місце стратегії управління фінансовою рівновагою у складі стратегічного набору фінансової безпеки підприємства.

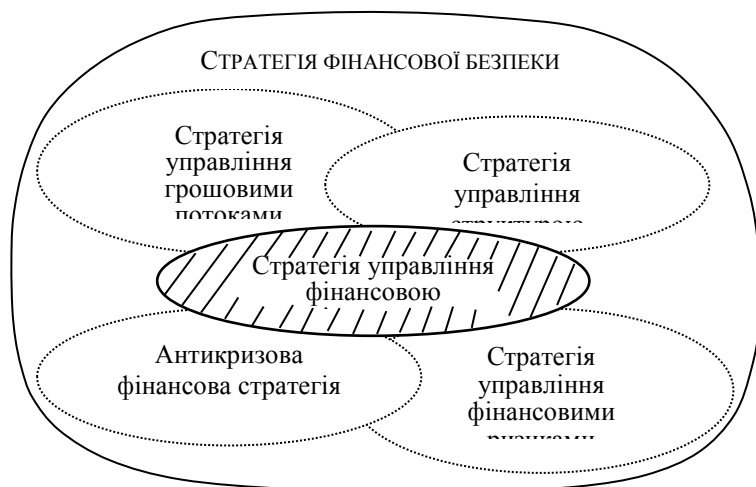

Рис. 2. Місце стратегії управління фінансовою рівновагою у складі стратегічного набору фінансової безпеки підприємства
(авторська розробка)

На стратегічному рівні фінансового менеджменту підприємства розробляється фінансова стратегія, однією з домінуючих сфер якої є стратегія забезпечення фінансової безпеки. В свою чергу, структура стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства включає: стратегію управління фінансовими ризиками, стратегію управління структурою капіталу, стратегію управління грошовими потоками та антикризову фінансову стратегію [4, с. 398 – 559]. Кожна з них

має специфічні стратегічні цілі, однак всі вони підпорядковуються виконанню завдання, поставленого на загальному рівні фінансового менеджменту – формування фінансової рівноваги [4, с. 33].

Таким чином, збалансування комплексу субстратегій стратегії фінансової безпеки підприємства відбувається на основі цільового орієнтуру, яким виступає фінансова рівновага. Це означає, що на стратегічному рівні формування фінансової рівноваги передбачається спільною взаємоузгодженою реалізацією стратегій, які є структурними частинами стратегії фінансової безпеки.

Отже, стратегія управління фінансовою рівновагою є центральною віссю в системі стратегій по забезпеченню фінансової безпеки та спрямована на регулювання пріоритетності кожної з них на шляху досягнення підприємством рівноважного фінансового стану. Так, за умов фінансової кризи більшу відповідальність за формування фінансової рівноваги має взяти на себе антикризова фінансова стратегія підприємства. Тоді як в умовах посилення турбулентності ринкового середовища вагомішу роль у забезпеченні фінансової рівноваги підприємства здобуває стратегія управління фінансовими ризиками.

Стратегія є довгостроковим планом управління фінансовою рівновагою підприємства. Критеріями вибору її виду виступають результати діагностики фінансової рівноваги підприємства, а саме її якісний зміст. У відповідності до трьох якісно відмінних станів фінансової рівноваги (надійної, вразливої та порушеної) слід розрізняти види стратегії управління нею. Так, остання може бути спрямована на збереження рівноважного фінансового стану підприємства, його підтримку чи відновлення.

Стратегія збереження фінансової рівноваги за мету має забезпечення сталого розвитку діяльності на основі досягнутої надійної збалансованості у функціонуванні фінансів підприємства. Можливість її реалізації відкривається у стані стабільної позитивної динамічної фінансової рівноваги, статичний зріз якої залишається стійким до негативного впливу

зовнішніх факторів. В межах цієї стратегії тактика залишається активною у сфері інвестицій та інновацій, а також носить моніторинговий характер щодо безпечності тенденції сталого розвитку, достатності контрциклічного буфера та безперебійного функціонування базового механізму життєздатності підприємства.

Стратегія підтримки фінансової рівноваги підприємства реалізується у випадку, якщо мають місце незначні відхилення у стабільності динамічного та стійкості статичного її станів на позитивній фазі розвитку. Головним чином ця стратегія спрямована на своєчасне попередження циклічного спаду в діяльності підприємства. В її основу покладається принцип управління за слабкими сигналами. За умов нестабільної динамічної та/або нестійкої статичної позитивної фінансової рівноваги фінансовий стан підприємства стає чутливим до проявів дисбалансів на макро- та мезорівнях економіки. Тому, тактика реалізації стратегії підтримки фінансової рівноваги підприємства має консолідувати наступальні й захисні заходи спрямовані на попередження розвитку фінансової кризи.

У разі виявлення порушення фінансової рівноваги підприємства застосовується стратегія її відновлення. Конкретний зміст її тактичних та оперативних заходів залежить від досягнутої глибини розвитку фінансової кризи, яка ідентифікується за етапом розвитку та рівнем порушення фінансової рівноваги підприємства. Метою стратегії відновлення фінансової рівноваги підприємства є здійснення переходу від негативної до позитивної її фази, тобто подолання фінансової кризи. Залежно від глибини розвитку фінансової кризи на підприємстві вибудовується тактика її заспокоєння та усунення, яка може приймати форму однієї із політик:

- політика відновлення здатності до виживання спрямована на недопущення банкрутства підприємства, яке стоїть на межі фінансового розорення;

- політика відновлення контрциклічного буфера спрямована на запобігання поглибленню фінансової кризи, яка зародилася і розвивається на підприємстві;

– політика відновлення здатності до саморозвитку спрямована на усунення негативних наслідків біфуркацій шляхом стабілізації фінансового стану підприємства.

Розглянемо процес ідентифікації стану фінансової рівноваги та вибору виду стратегії управління нею на прикладі ПАТ «Азот» – виробника хімічної промисловості.

Звертаючись, у першу чергу, до швидких індикаторів «фінансового здоров'я» підприємства – індексів стійкості та стабільності фінансової рівноваги, – відмічаємо їх спадний тренд (рис. 3).

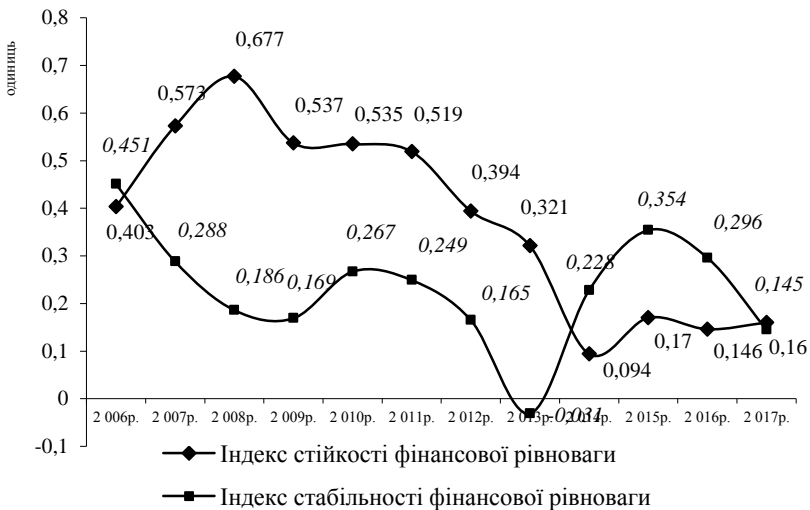

Рис. 3. Динаміка індексів стійкості та стабільності фінансової рівноваги ПАТ «Азот» впродовж 2006-2017рр.

(побудовано автором за даними фінансової звітності ПАТ «Азот» [11])

Він започаткований кризою неплатежів у промисловості України, що виникла за наслідками світової фінансової кризи у 2008р. Слід відмітити, що у 2006-2008рр. фінансова рівновага ПАТ «Азот», перебуваючи на позитивній фазі циклу, демонструвала стійкість до впливу зовнішніх чинників таких, як: інфляція, девальвація та відсоткова ставка. Однак, період

2006-2007рр. і перша половина 2008р. вирізнялись відносною стабільністю монетарної політики України, чим, вочевидь, і пояснюється зростання індексу стійкості фінансової рівноваги ПАТ «Азот». Насправді ж стан «фінансового здоров'я» підприємства є досить чутливим до монетарних шоків. Це підтверджується зниженням індексу стійкості фінансової рівноваги ПАТ «Азот», яке розпочалося одночасно із посиленням турбулентності в економіці України за наслідками світової фінансової кризи у 2009р.

Крім негативного впливу від посилення макроекономічної нестабільності, ПАТ «Азот» потерпає від розбалансування внутрішніх процесів формування фінансової рівноваги. І важливо те, що ці проблеми виникли до чергового витка економічної кризи в Україні, започаткованого у другій половині 2008р. Так, в період 2006-2007рр. ПАТ «Азот» вже мав порушення рівноваги ліквідності, що виявлялося у перевищенні темпу росту дебіторської заборгованості порівняно із темпом росту чистого доходу від реалізації. Закономірним наслідком цього є уповільнення процесу вивільнення коштів з обороту, в тому числі і за рахунок несвоєчасної сплати боргів споживачами та замовниками хімічної продукції ПАТ «Азот».

Виявлена, в результаті проведеної діагностики, незбалансованість фінансового стану ПАТ «Азот» формами прояву має стійку статичну та стабільну динамічну негативну фінансову рівновагу. Загалом це характеризує критичний рівень порушення фінансової рівноваги на підприємстві. Отже, стратегія управління фінансовою рівновагою у ПАТ «Азот» має бути спрямована на її відновлення. Досягнення цієї стратегічної мети може бути здійснене тільки в межах процедури санації, яку у відповідності до ст. 4 та 5 Кодексу України з процедур банкрутства [8] доцільно провести у позасудовому порядку, але за обов'язкової участі держави як основного кредитора і регулятора цін на енергоносії, а також власників у якості інвесторів. План санації ПАТ «Азот» має включати такі заходи:

- 1) проведення інвентаризації дебіторської і кредиторської заборгованості з метою їх класифікації за термінами непогашення, що створить основу для їх подальшої

реструктуризації шляхом застосування відстрочки та розстрочки боргів;

2) перегляд НАК «Нафтогаз України» цін на газ для стратегічно важливих підприємств хімічної промисловості, оскільки діючі тарифи на енергоносії створюють непомірне навантаження на ефективність виробництва і, в решті-решт, лягають тягарем на платоспроможність основних споживачів продукції – вітчизняних сільгоспвиробників;

3) здійснення техніко-технологічної модернізації виробничої бази коштом власників ПАТ «Азот». При цьому вона має бути спрямована не просто на відтворення основних засобів, а на їх якісне оновлення з метою підвищення енергоефективності виробництва.

Висновки. Отже, стратегія управління фінансовою рівновагою – це стратегічний план узгодження цілей та завдань, складових стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства. Це означає, що розробка стратегії управління фінансовою рівновагою дозволить узгодити цілі та завдання всіх складових стратегії фінансової безпеки підприємства у спільному стратегічному напрямі – забезпечення збалансованості фінансового стану у довгостроковому періоді – й водночас залишить їх самостійними у вирішенні специфічних стратегічних завдань кожної з них. У такий спосіб в межах кожної стратегії будуть розмежовані їх загальні та індивідуальні компетенції, що сприятиме удосконаленню стратегічного управління фінансовою безпекою підприємства. При цьому стратегія управління фінансовою рівновагою поміж інших складових стратегії фінансової безпеки підприємства відіграватиме провідну роль, яка продиктована її загальним призначенням для вирішення стратегічного завдання фінансового менеджменту підприємства – максимізація вартості бізнесу.

Практика застосування теоретичних положень щодо обґрунтування вибору виду стратегії управління фінансовою рівновагою підприємства на прикладі ПАТ «Азот» довела їх практичну придатність. Сучасний фінансовий стан ПАТ «Азот» відобразив нагальність проведення заходів щодо відновлення

фінансової рівноваги за спільної участі трьох сторін – держави, власників і самого виробника. Так як час для проведення швидких та ефективних антикризових дій втрачено, то відновлення фінансової рівноваги підприємства в процесі позасудової санації буде тривалим і затратним для кожного з його учасників. Втім, реалізація стратегії відновлення фінансової рівноваги ПАТ «Азот» – це шлях, метою якого є не просто збереження національного виробника, роботодавця та платника податків, а виведення його на рейки сталого розвитку задля зміцнення економічного потенціалу та безпеки України.

Перспективи подальших досліджень у поданому напрямі пов'язані із розробкою тактики та оперативних планів реалізації виділених видів стратегії управління фінансовою рівновагою підприємства.

Література

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – Москва: Экономика, 1989. – 285 с.
2. Анташов В. Экономический советник менеджера / В. Анташов, Г. Уварова. – Минск: «Финансы, учет, аудит», 1996. – 315 с.
3. Белолипецкий В. Г. Финансовое равновесие в условиях рыночной трансформации экономики России: дис. ... д-ра экон. наук: спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит», 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / Белолипецкий Василий Георгиевич; Московский государственный университет им. М. В. Ломоносова. – Москва, 2002. – 563 с.
4. Бланк И. А. Финансовая стратегия предприятия / И. А. Бланк. – Киев: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 720 с.
5. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту / Є. Ф. Брігхем; пер з англ. – Київ: Молодь, 1997. – 1000 с.
6. Гончаренко О. М. Формування механізму стійкого розвитку підприємства в умовах невизначеності економічного середовища: автореф. дис. ... д-ра экон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / О. М. Гончаренко;

Одеський національний економічний університет (м. Одеса). – Одеса, 2014. – 45 с.

7. Друкер П. Эффективное управление предприятием / Питер Друкер; пер. с англ. – Москва: ООО «И.Д. Вильямс», 2008. – 224 с.

8. Кодекс України з процедур банкрутства [Електронний ресурс]: від 18 жовтня 2018 року № 2543-VIII. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63518

9. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы / Б. Коласс; пер. с франц. под ред. проф. Я. В. Соколова. – Москва: ЮНИТИ, 1997. – 576 с.

10. Унковская Т. Е. Финансовое равновесие предприятия: монография / Т. Е. Унковская. – Киев: Генеза, 1997. – 327 с.

11. Фінансова звітність емітентів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/>.

1. Ansoff Y. Stratehicheskoe upravlenye / Y. Ansoff. – Moskva: Ekonomyka, 1989. – 285 s.

2. Antashov V. Ekonomichesky sovetnyk menedzhera / V. Antashov, N. Uvarova. – Mynsk: «Fynansy, uchet, audyt», 1996. – 315 s.

3. Belolypetsky V. N. Fynansovoe ravnovesye v uslovyakh gыmochnoy transformatsyy ekonomyky Rossyy: dys. ... d-ra ekon. nauk: spets. 08.00.10 «Fynansы, denezhnoe obrashchenye y kredyt», 08.00.05 «Эkonomyka y upravlenye narodnym khozyaystvom» / Belolypetsky Vasylyy Heoryhevyeh; Moskovskyy hosudarstvennyy unyversytet ym. M. V. Lomonosova. – Moskva, 2002. – 563 s.

4. Blank Y. A. Fynansovaya stratehyya predpryyatyya / Y. A. Blank. – Kyev: Ёl'ha, Nyka-Tsentр, 2004. – 720 s.

5. Brihkhem Ye. F. Osnovy finansovoho menedzhmentu / Ye. F. Brihkhem; per z anhl. – Kyyv: Molod', 1997. – 1000 s.

6. Honcharenko O. M. Formuvannya mekhanizmu stiykoho rozvytku pidpryyemstva v umovakh nevyznachenosti ekonomichnoho seredovyshcha: avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk:

spets. 08.00.04 «Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy» / O. M. Honcharenko; Odes'kyu natsional'nyy ekonomichnyy universytet (m. Odesa). – Odesa, 2014. – 45 s.

7. Druker P. Эffektyvnoe upravlenye predpryyatyem / Pyter Druker; per. s anhl. – Moskva: ООО «Y.D. Vyl'yams», 2008. – 224 s.

8. Kodeks Ukrayiny z protsedur bankrut-stva [Elektronnyy resurs]: vid 18 zhovtnya 2018 roku # 2543-VIII. – Rezhym dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63518

9. Kolass B. Upravlenye fynansovoy deyatel'nost'yu predpryyatyaya. Problemy, kontseptsyy y metody / B. Kolass; per. s frants. pod red. prof. Ya. V. Sokolova. – Moskva: YuNYTY, 1997. – 576 s.

10. Unkovskaya T. E. Fynansovoe ravnovesye predpryyatyaya: monohrafyya / T. E. Unkovskaya. – Kyev: Heneza, 1997. – 327 s.

11. Finansova zvitnist' emitentiv [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.smida.gov.ua/>.

23.10.2018

УДК 339.172+658.727

JEL Classification: D110; D440

Кобець Віталій

ПОВЕДІНКОВИЙ МЕХАНІЗМ ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ В ЕЛЕКТРОННИХ АУКЦІОНАХ

Поведінковий чинник у прийнятті рішень має таку ж важливу роль, як і економічний, тому ігнорування суб'єктивного впливу на рішення економічних агентів віддаляє економічну модель від реальної дійсності, що значно спрощує економічний аналіз і знижує адекватність отриманих висновків, що негативно впливає на ефективність економічної політики, прогнозування та якість прийнятих управлінських рішень.